

SARDAR PATEL UNIVERSITY
M A (IV Semester) Examination
Thursday, 02nd November 2017
2.00 am – 5.00 pm
PA04CGUJ05 - GUJARATI
Arvachin Gujarati Gadya no Vikas (New)

કુલ ગુણ: ૭૦

- પ્ર.૧ નીચેના વસ્તુલક્ષી પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. દરેક જવાબનો એક ગુણ છે. (૧૮)
- (૧) ગુજરાતી ગદ્યને મુખ્યત્વે કેટલા ભાગમાં વહેંચી શકાય.
 (અ) એક (બ) બે (ક) ત્રણ (ડ) ચાર
- (૨) નીચેનામાંથી કથનાત્મક ગદ્ય કયા સ્વરૂપમાં પ્રયોજાય છે.
 (અ) નવલકથા (બ) ટૂંકીવાર્તા (ક) પ્રવાસકથા (ડ) એકાંકી
- (૩) 'હિમાલયનો પ્રવાસ' એ કયા ગદ્ય પ્રકારની કૃતિ છે?
 (અ) ચિંતનાત્મક ગદ્ય (બ) સંવાદાત્મક ગદ્ય (ક) વર્ણનાત્મક ગદ્ય (ડ) કથનાત્મક ગદ્ય
- (૪) 'નેળિયું' નવલકથાનું મુખ્ય સંવેદન કયું છે?
 (અ) નારી સંવેદન (બ) દલિત સંવેદન (ક) ડાયસ્પોરા (ડ) ગ્રામ સંવેદન
- (૫) નેળિયું નવલકથામાં ગુજરાતના કયા પ્રદેશની ભાષા પ્રયોજાયેલી છે?
 (અ) ઉત્તર ગુજરાત (બ) દક્ષિણ ગુજરાત (ક) સૌરાષ્ટ્ર (ડ) ચરોતર
- (૬) 'નેળિયું' નવલકથા માં ધારાવાહી રૂપે પ્રગટ થઈ હતી?
 (અ) મુંબઈ સમાચાર (બ) ફૂલછાબ (ક) સમકાલીન (ડ) ગુજરાત સમય
- (૭) 'ઝંઝા' નવલકથાના નાયકનું નામ શું છે?
 (અ) પૃથ્વી (બ) સત્ય (ક) મયુર (ડ) રાવજી પટેલ
- (૮) 'ઝંઝા' નવલકથાના સર્જકનું નામ જણાવો.
 (અ) રાવજી પટેલ (બ) રાવજી પટેલ (ક) દલપત ચૌહાણ (ડ) જોસેફ મેકવાન
- (૯) 'ઝંઝા' નવલકથામાં નાયક અંતે કયાં જાય છે?
 (અ) અમદાવાદ (બ) સુરત (ક) વડોદરા (ડ) દિલ્હી
- (૧૦) 'ઝંઝા'ની ડાયરીનો આરંભ ક્યારથી થાય છે?
 (અ) ૨૫ જાન્યુઆરી (બ) ૨૫ ફેબ્રુઆરી (ક) ૨૩ માર્ચ (ડ) ૧૪ જૂન

પ્ર.૨ ગદ્ય એટલે શું? તે જણાવી સર્જનાત્મક ગદ્યના વિવિધ પ્રકારોની ઉદાહરણસહ ચર્ચા કરો. (૧૫)

અથવા

પ્ર.૨ ટૂંકનોંધ લખો (બંને) (૧૫)

(૧) કથનાત્મક ગદ્ય (૨) નાટ્યાત્મક ગદ્ય

પ્ર.૩ ‘નેળિયું’ નવલકથાનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો. (૧૫)

અથવા

પ્ર.૩ બંને ટૂંકનોંધ લખો. (૧૫)

(૧) નેળિયું નવલકથાનો પરિવેશ

(૨) નેળિયું નવલકથાની વર્ણન શૈલી

પ્ર.૪ ડાયરી શૈલીએ લખાયેલી ઝંઝા નવલકથાનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો. (૧૫)

અથવા

પ્ર.૪ બંને ટૂંકનોંધ લખો. (૧૫)

(૧) ઝંઝા નવલકથાનું ગદ્ય

(૨) ઝંઝા નવલકથાનો આરંભ અને અંત

પ્ર.૫ (અ) માંથી એક અને (બ)માંથી એક ટૂંકનોંધ લખો. (૧૫)

(અ) (૧) નેળિયું નવલકથાની પાત્ર સૃષ્ટિ

(૨) નેળિયું નવલકથાનો અંત

(બ) (૧) શીર્ષક સમજાવો : ઝંઝા

(૨) ઝંઝા નવલકથાનો નાયક

[35]

SARDAR PATEL UNIVERSITY

MA (IVth Semester) ExaminationMonday, 6th November 2017

2=00 pm to 5=00 p.m.

PA04CGUJ06 (New Course) Gujarati

ગુજરાતી વિવેચન વિચાર કુલ ગુણ : ૭૦

પ્રશ્ન : ૧ : નીચેના બહુવિકલ્પી પ્રશ્નોના જવાબ ઉત્તરવહીમાં લખો :

૧૦

૧. કવિતામાં બે ભાગ રસ અને એક ભાગ તર્ક જોઈએ એવું મંતવ્ય કોનું છે?

ક) નરસિંહરાવ, ખ) નર્મદાશંકર, ગ) નવલરામ, ઘ) ઉમાશંકર

૨. સાહિત્યમાં ખંડ લહરી અને અખંડ લહરીની વિભાવના કોણે આપી હતી?

ક) નર્મદ, ખ) નવલરામ, ગ) નરસિંહરાવ, ઘ) બ. ક. ઠાકોર

૩ અ અને બ જોડો

અ

બ

ક) રમણભાઈ નિલકંઠ ૧. માયા અથવા કુદરતના સ્વરૂપનું ખરેખરું ચિત્ર તે કવિતા

ખ) નવલરામ ૨. કવિતા વિચારવિષયક નહીં વિકારવિષયક છે.

ગ) આનંદશંકર ૩. કવિતા આત્માની અશૂનકલા.

ઘ) બ. ક. ઠાકોર ૪. વિચારપ્રધાન કવિતા તે દ્વિજાતના વ્યક્તિની.

૪ કથોપકથન અને પુરાણોમાં ગુજરાત ગ્રંથોના લેખકોનાં નામ આપો.

ક) સુરેશ જોશી અને ઉમાશંકર જોશી, ખ) આનંદશંકર અને મણિલાલ, ગ) બ. ક. ઠાકોર અને રમણભાઈ,

ઘ) હરિવલ્લભ ભાયાણી અને જયન્ત કોઠારી

૫ નવલકથાને સંસારચિત્ર એવું કયા વિવેચકે કહ્યું છે?

ક) રમણભાઈ નિલકંઠ, ખ) આનંદશંકર ધ્રુવ, ગ) બ. ક. ઠાકોર, ઘ) ગોવર્ધનરામ

૬ અ અને બ જોડો

અ

બ

ક) ચન્દ્રકાન્ત ટોપીવાળા ૧ વિવેચનનું વિવેચન

ખ) હરિવલ્લભ ભાયાણી ૨ કાવ્યમાં શબ્દ

ગ) ઉમાશંકર જોશી ૩ બહુસંવાદ

ઘ) જયન્ત કોઠારી ૪ સમસંવેદન

૭ અસંગત વિગતજૂથ અલગ તારવો.

ક) બૃહત પિંગલ, અર્વાચીન કાવ્યસાહિત્યના વહેણો, કાવ્યની શક્તિ

ખ) કવિની સાધના, અભિરુચિ, શ્રી અને સૌરભ

ગ) રચનાવલી, પ્રતિભાષાનું કવચ, વિવેચનનો વિભાજિત પટ

ઘ) ભાવન વિભાવન, ગુજરાતી કવિતાનો આસ્વાદ, કિચિત

૮ નીચેના વિધાન ખરાં છે કે ખોટાં એ જણાવો.

વિધાન : અ : સુરેશ જોશીનું મંતવ્ય છે કે કૃતિને શબ્દસૃષ્ટિ તરીકે જ મૂલવવી જોઈએ.

વિધાન : બ : સુરેશ જોશીના મતે કલાની વાસ્તવિકતા બાહ્ય વાસ્તવિકતા કરતાં ભિન્ન હોવાથી પદાર્થનું કલામાં

થતું રૂપાંતરણ જ આપણી તપાસનો એકમાત્ર વિષય બને છે.

ક) બન્ને વિધાન ખરાં છે, ખ) બન્ને વિધાન ખોટાં છે, ગ) વિધાન અ ખરું, બ ખોટું,
ઘ) વિધાન અ ખોટું, બ ખરું

૯ વિવેચન એટલે આસ્વાદમૂલક અવબોધ કથા આ મંતવ્ય કથા વિવેચકનું છે?

ક) સુરેશ જોશી, ખ) હરિવલ્લભ ભાયાણી, ગ) ઉમાશંકર જોશી, ઘ) જયન્ત કોઠારી

૧૦ અ અને બ જોડો

અ

બ

ક હરિવલ્લભ ભાયાણી ૧ વડોદરા

ખ સુરેશ જોશી ૨ રાજકોટ

ગ જયન્ત કોઠારી ૩ વાલોડ

ઘ ચન્દ્રકાન્ત ટોપીવાળા ૪ મહુવા

પ્રશ્ન : ૨ : નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સાહિત્યિક સંગ્રહનો અંગે ટૂંકનોંધ લખો :

૧૫

૧ કલા, ૨. વસ્તુ, ૩ સાધારણીકરણ

પ્રશ્ન : ૩ : ગુજરાતી સાહિત્યમાં વિવેચન પ્રવૃત્તિનો આરંભ કેવી રીતે થયો એ જણાવી આરંભકાળના કોઈ એક મહત્વના વિવેચકની વિવેચન પ્રવૃત્તિની સમીક્ષા કરો.

૧૫

અથવા

પ્રશ્ન : ૩ : ગુજરાતી સાહિત્યના પંડિત યુગના કોઈપણ બે વિવેચકોના પ્રદાનની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન : ૪ : ગાંધી યુગની સાહિત્ય વિવેચન પ્રવૃત્તિની વિગતે ચર્ચા કરો.

૧૫

અથવા

પ્રશ્ન : ૪ : બન્ને વિષય પર ટૂંકનોંધ લખો :

૧ રા. વિ. પાઠકનું ગુજરાતી વિવેચન ક્ષેત્રે પ્રદાન, ૨. ઉમાશંકર જોશીની વિવેચન પ્રવૃત્તિ.

પ્રશ્ન : ૫ : ગુજરાતી સાહિત્ય વિવેચન ક્ષેત્રે સુરેશ જોશીના પ્રદાનની ચર્ચા કરો.

૧૫

અથવા

પ્રશ્ન : ૫ : ગુજરાતી સાહિત્યના આધુનિક અને અનુઆધુનિક યુગની વિવેચન પ્રવૃત્તિની સમીક્ષા કરો.

— X —

(110)

SEAT No. _____

No. of Printed Pages : 3

SARDAR PATEL UNIVERSITY

(pages: 3)

Examination M.A. 4th semester

Wednesday, date-08/11/2017, Time: 2:00 p.m.to 5-00 p.m.

PA04C GUJ07 Shailivignan & Gujarati grammar (Total marks: 70)

પ્રશ્ન :૧ વૈકલ્પિક પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(ગુણ :૧૦)

૧) નીચેનાં યુગ્મોને યોગ્ય રીતે જોડો.

યાદી:૧

યાદી: ૨

૧) એકદેશી સમાસ

૧) વિદ્યાવિહિન

૨) તૃતીયા તત્પુરુષ સમાસ

૨) મધરાત

૩) પંચમી તત્પુરુષ સમાસ

૩) રક્તરંજિત

૪) ઉપપદ સમાસ

૪) સર્વજ્ઞ

અ) ૧-૨, ૨-૧, ૩-૪, ૪-૩

બ) ૧-૩, ૨-૪, ૩-૧, ૪-૨

ક) ૧-૧, ૨-૨, ૩-૩, ૪-૪

ડ) ૧-૨, ૨-૩, ૩-૧, ૪-૪

૨) 'શરદે શરણાર્થ વગાડી' -આ વાક્યમાં 'શરદે' શબ્દમાં રહેલ 'એ' અનુગ કયું કાર્ય કરે છે?

અ) કર્તા

બ) કર્મ

ક) કરણ

ડ) અધિકરણ

૩) અકર્મક રચના..... છે.

અ) પ્રેરક

બ) કર્તારિ

ક) કર્મણિ

ડ) ભાવે

૪) 'તમે આવ્યા છતાં ન આવ્યા બરાબર' -વિધાનમાં 'છતાં' પદ કયું કાર્ય કરે છે?

અ) સંયોજક

બ) ક્રિયાવિશેષણ

ક) સંજ્ઞા

ડ) નામયોગી

(૬)

(P.T.O.)

પ) 'ઘર સામે મંદિર આવેલું છે.' આ વિધાનમાં 'આવેલું' પદ કયું છે?

અ) વર્તમાન કૃદંત બ) સંબંધક ભૂતકૃદંત ક) ભૂતકૃદંત ડ) વિશેષણ

૭) નીચેનામાંથી વિકારી સંજ્ઞા કઈ?

અ) સરસ બ) માણસ ક) સસલું ડ) લાલ

૭) યોમસ્કી..... ના આગ્રહી હતા.

અ) દ્વૈતવાદ બ) અદ્વૈતવાદ ક) પ્રયોજનવાદ ડ) બહુત્વવાદ

૮) 'લાંગ' એટલે..... અને 'પરોલ' એટલે..... ભાષા છે.

અ) જનભાષા બ) વાર્ણસંકરભાષા ક) વ્યક્તિભાષા ડ) માન્યભાષા

૯) 'શૈલીવિજ્ઞાન' પુસ્તકનો અનુવાદ કોણે કર્યો.

અ) પ્રબોધ પંડિત બ) અરવિન્દ ભાંડારી ક) બળવન્ત જાની ડ) યોગેન્દ્ર વ્યાસ

૧૦) નીચેનાં વિધાનોની યથાર્થતા તપાસો.

વિધાન:૧ 'વિચારોને રૂપાકાર આપવામાં શૈલીનો ઉદય રહેલો છે' - આ વિધાન ખોટોનું છે.

વિધાન:૨ 'વાણીની વિશિષ્ટતા એટલે શૈલી' - આ વિધાન ચેસ્તરફિલ્ડનું છે.

અ) બન્ને વિધાન સાચાં છે બ) બન્ને વિધાન ખોટાં છે

ક) વિધાન:૧ સાચું, વિધાન:૨ ખોટું ડ) વિધાન:૧ ખોટું, વિધાન:૨ સાચું

પ્રશ્ન : ૨ રૂપઘટક, ઉપરૂપઘટક વચ્ચેનો તફાવત સમજાવી ગુજરાતીના રૂપઘટકોની વ્યવસ્થાનો

પરિચય કરાવો.

અથવા

(ગુણ: ૧૫)

ટૂંકનોંધ લખો. (ત્રણ)

અ) 'એ' અને 'માં' અનુગનાં કાચો બ) ગુજરાતીમાં લિંગ-વચન વ્યવસ્થા

ક) ગુજરાતીમાં કાળ અને અર્થની વ્યવસ્થા

ડ) કૃદંત ઈ) ક્રિયાવિશેષણો

પ્રશ્ન : ૩ અ. ગુજરાતી ભાષાની વાક્યરચનાઓ અને વાક્ય પ્રયોગોનો સદષ્ટાંત પરિચય કરાવો. (ગુણ : ૧૦)

અથવા

પદક્રમ અને પદસંવાદ વિશે વિગતે લખો.

બ. માગ્યા પ્રમાણે ઉત્તર આપો. (ગુણ : ૫)

૧. 'મેં કેક કાપી.' -પ્રેરક બનાવો.

૨. 'પ્રેસમાં મેં પુસ્તક છાપ્યું'. -કર્મણિ બનાવો

૩. 'તે જાગે છે?' ભાવપ્રયોગમાં રૂપાન્તર કરો.

૪. 'હું બીમારીમાંથી ઊભો થયો.' - દૂરના ભૂતકાળનું વાક્ય બનાવો.

૫. નીચેની વિગતોમાંથી સંયુક્ત અને સંકુલ વાક્યો બનાવો.

ઓછો સમય છે. ઘણું કામ કરવાનું છે. પુસ્તક લખવાનું છે. નવેમ્બરની પંદર તારીખ નજીક છે.

પ્રશ્ન : ૪ 'શૈલી' એટલે શું તે જણાવી સાહિત્યિક શૈલીની વિશેષતા જણાવો.

(ગુણ : ૧૫)

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો. (બન્ને)

અ) કથાશૈલી અને નાટ્યશૈલી બ) શૈલીવિજ્ઞાનનું કાર્યક્ષેત્ર

પ્રશ્ન : ૫ વૈયક્તિક શૈલી એટલે શું? તે જણાવી પાશ્ચાત્ય શૈલીવિચારણા વિશે વિગતે લખો.

(ગુણ : ૧૫)

ટૂંકનોંધ લખો. (બે)

૧. કૃતકનો વક્રીકૃતિવિચાર અને શૈલી

૨. શૈલીવિજ્ઞાન અને રીતિવાદ

(110)

SEAT No. _____

S.C

SARDAR PATEL UNIVERSITY

total No. of page 02

M.A. SEMESTER-4 Examination -2017-18

PAPER CODE: PA04EGUJ03 (સાહિત્યનું સમાજશાસ્ત્ર)

DATE: 10/11/2017, Friday

TIME: 2:00 P.M. to 5:00 P.M.

P.M MARKS: 70

પ્રશ્ન-૧ નીચેના વસ્તુલક્ષી પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

૧૦

૦૧) સાહિત્યક્ષેત્રે કોઈના શબ્દો, વિચારોને એના મૂળસ્ત્રોત બતાવ્યા વિના પોતાના નામે ઉપયોગ કરવા સામે કયો ગુનો લાગુ પડે છે?

અ. અનુવાદનો બ. સેન્સરશીપનો ક. સાહિત્યિકચોરીનો ડ. કાનૂની

૦૨) સાહિત્યમાં સમાજશાસ્ત્રીય વિવેચનનો આરંભ કયારે થયો?

અ. ઈ.સ. ૧૯૦૦ બ. ઈ.સ. ૧૯૦૧ ક. ઈ.સ. ૧૯૧૯ ડ. ઈ.સ. ૧૯૨૦

૦૩) નીચેનાં વિધાનો તપાસો

વિધાન-અ : સભ્યતાને સમાજના નીતિનિયમોને વશ વર્તવું પડતું નથી.

વિધાન-બ : સંસ્કૃતિ અને સભ્યતાને પરસ્પર ગાઢ સંબંધ હોય છે.

અ. બંને વિધાન સાચાં બ. બંને વિધાન ખોટાં

ક. વિધાન અ સાચું અને બ ખોટું ડ. વિધાન બ સાચું અને અ ખોટું

૦૪) 'સર્જકનો સમાજલોક' પુસ્તકના લેખક કોણ છે?

અ. મણિલાલ હ. પટેલ બ. વિદ્યુત જોશી ક. આલોક ગુપ્તા ડ. ભરત મહેતા

૦૫) નીચેનામાંથી કઈ કૃતિ પ્રતિબંધિત કરવામાં આવી નથી?

અ. લેડિઝ ચેટર્લિસ લવર બ. હિન્દ સ્વરાજ ક. સેતાનિક વર્સિસ ડ. સિંધુડો

૦૬) પન્નાલાલ પટેલની નવલકથાઓમાં ગુજરાતના કયા પ્રદેશનું આલેખન કરવામાં આવ્યું છે?

અ. સૌરાષ્ટ્ર બ. ચરોતર ક. ઉત્તર ગુજરાત ડ. દક્ષિણ ગુજરાત

૦૭) નીચેનામાંથી કઈ કૃતિ બિનદલિત સર્જકની નથી?

અ. બેયોનેટ બ. કાળો અંગ્રેજ ક. આંગણિયાત ડ. બદલાતી કિતિજ

૦૮) 'જીવ' વાર્તામાં મુખ્ય કયું સંવેદન વ્યક્ત થયું છે?

અ. નારી બ. ગ્રામ ક. નારી ડ. દલિત

૦૯) નીચેનાં વિધાનો તપાસો

વિધાન-અ : નારીવાદી સાહિત્ય એટલે નારીઓના અન્યાય, શોષણ અને અત્યાચારનો માત્ર વિદ્રોહાત્મક સૂર.

વિધાન-બ : નારીવાદી સાહિત્ય એટલે પુરુષ વિરુદ્ધ માનસિકતાનું સાહિત્ય છે.

અ. બંને વિધાન સાચાં બ. બંને વિધાન ખોટાં

ક. વિધાન અ સાચું અને બ ખોટું ડ. વિધાન બ સાચું અને અ ખોટું

૧૦) 'અંધારી ગલીમાં સફેદ ટપકાં' કૃતિનાં લેખિકા કોણ છે?

(1)

C.P.T-07

અ. ધીરુબહેન પટેલ

બ. કુંદનિકા કાપડિયા

ક. હિમાંશી શેલત

ડ. સરોજ પાઠક

પ્રશ્ન-૨ સભ્યતા અને સંસ્કૃતિની વિભાવના સ્પષ્ટ કરી સાહિત્ય અને સમાજના આંતર સંબંધોની વિગતે ચર્ચા કરો ૧૫

અથવા

બંને ટૂંક નોંધ લખો ૧. સાહિત્યના સમાજશાસ્ત્રની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો

૨. સાહિત્યના સમાજશાસ્ત્રનું કાર્યક્ષેત્ર

પ્રશ્ન-૩ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે વિષે ટૂંક નોંધ લખો ૧૫

૧. નવલકથા અને સમાજ

૨. પરિભાષા સમજાવો: મૂલ્યો, ધોરણો, સંસ્થા

૩. સાહિત્ય અને સેન્સરશીપ

૪. સાહિત્યકારની પ્રતિબદ્ધતા અને સ્વાયત્તતા

પ્રશ્ન-૪ સાહિત્યનું સમાજશાસ્ત્ર એટલે શું? વિચાર પરિવર્તન અને સમાજ પરિવર્તનમાં સાહિત્યની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો ૧૫

અથવા

લોકશિક્ષણ એટલે શું? તેના માધ્યમોની સ્પષ્ટતા કરી લોકશિક્ષણના માધ્યમ તરીકે સાહિત્યની ભૂમિકા સમજાવો

પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે વિષે ટૂંક નોંધ લખો ૧૫

૧. ગુજરાતી સાહિત્યમાં નારીવાદી વલણો

૨. દલિત સાહિત્ય

૩. તમને ગમતી કોઈ પણ એક કૃતિનું સમાજશાસ્ત્રીય મૂલ્યાંકન કરો

૪. વિચાર પરિવર્તન અને સમાજ પરિવર્તનમાં સાહિત્યની ભૂમિકા

— X —
②

SARDAR PATEL UNIVERSITY

MA -Semester-IV Examination-2017

(PAPER COAD: PA04EGUJ04)

SUBJECT: ફિલ્મ અનુભાવન કળા

Date: 13/11/2017

Day: MONday

Time: 02.00 p.m. to 05.00 p.m.

Total Marks: 70

પ્રશ્ન-૧ હેતુલક્ષી પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો

૧૦

- (૧) ફિલ્મનિર્માણમાં 'જપકટ'નામની પરિભાષા કયા ક્ષેત્રમાં પ્રયોજાય છે?
- (અ) દૃશ્યાંકનની પ્રક્રિયામાં (બ) પ્રકાશ આયોજનમાં
(ક) પટકથાલેખનમાં (ડ) એડિટિંગમાં
- (૨) ફિલ્મમાં પ્રવક્તાના ધ્વનિને શું કહેવામાં આવે છે.
- (અ) ડબિંગ (બ) બેક સાઉન્ડ
(ક) વોઈસ ઓવર (ડ) લિટરલ સાઉન્ડ
- (૩) 'પાથેર પાંચાલી' ફિલ્મના લેખક કોણ છે?
- (અ) વિભૂતિભૂષણ બંધોપાધ્યાય (બ) સત્યજીત રે
(ક) રવિશંકર (ડ) સુભ્રતા મિત્રા
- (૪) 'પાથેર પાંચાલી' ફિલ્મ ભારતમાં ક્યારે રજૂ થઈ?
- (અ) ૧૪ ફેબ્રુઆરી ૧૯૫૫ (બ) ૧૪ સપ્ટેમ્બર ૧૯૫૫
(ક) ૨૬ જાન્યુઆરી ૧૯૫૫ (ડ) ૨૬ ઓગસ્ટ ૧૯૫૫
- (૫) 'પાથેર પાંચાલી' ફિલ્મના પાત્રો-વસ્તુ લઈ સત્યજી રે કેટલી ફિલ્મો બનાવી?
- (અ) ૨ (બ) ૧
(ક) ૩ (ડ) ૪
- (૬) યોગ્ય જોડકા જોડો
અ	બ
(૧) દુર્ગા	સુબીર બેનર્જી
(૨) અપુ	ઉમાદાસ ગુપ્તા
(૩) ઈન્દિરા	કનુ બેનર્જી
(૪) હરિહર	ચુનીબાલા
- (૭) 'સંતુ રંગીલી' ફિલ્મમાં પ્રોફેસરનો અભિનય કોણે કર્યો હતો?
- (અ) બોમન ઈરાની (બ) ફિરોઝ ઈરાની
(ક) ઉપેન્દ્ર ત્રિવેદી (ડ) પ્રવીણ જોષી
- (૮) 'સંતુ રંગીલી' નાટકમાં કુલ કેટલાં દૃશ્યો છે?
- (અ) ૩ (બ) ૪
(ક) ૫ (ડ) ૬
- (૯) 'સંતુ રંગીલી' બનાડિશોની કંઈ નાટ્ય કૃતિ આધારિત છે ?
- (અ) માય ફેર લેડી (બ) પેગ્મેલિયન
(ક) ફુલરા તે વારી (ડ) મન પસંદ
- (૧૦) 'સંતુ રંગીલી' ફિલ્મમાં ગીતકાર કોણ છે ?
- (અ) રવિ શંકર (બ) પ્રબોધ જોશી
(ક) ઉપેન્દ્ર ત્રિવેદી (ડ) અરુણા ઈરાની

(P.T.O.)

પ્રશ્ન-૨ ફિલ્મસર્જનમાં કેમેરાની ભૂમિકા અને ફિલ્મ સંપાદનની પ્રક્રિયા વિશે વિગતે જણાવો.

૧૫

અથવા

ફિલ્મના પ્રકારો જણાવી ફિલ્મસર્જન પ્રક્રિયા સાથે જોડાયેલી પરિભાષાઓનો પરિચય કરાવો.

પ્રશ્ન-૩ સાહિત્યકળા અને ફિલ્મકળા વચ્ચેનો તફાવત દર્શાવી બન્ને કળાઓની વિશેષતા મર્યાદા જણાવો.

૧૫

અથવા

ટૂંક નોંધ લખો

(૧) કથા અને પટકથા વચ્ચેનો ભેદ

(૨) ફિલ્મમાં વસ્તુવિભાવના

પ્રશ્ન-૪ મધુરાયના 'સંતુ રંગીલી' નાટકથી 'સંતુ રંગીલી' ફિલ્મની ભિન્નતાઓ જણાવી ફિલ્મની વિશેષતાઓના વિગતે પરિચય કરાવો

૧૫

અથવા

ટૂંક નોંધ લખો

(૧) 'સંતુ રંગીલી' ફિલ્મમાં સંતુનું પાત્ર

(૨) 'સંતુ રંગીલી' ફિલ્મમાં સંવાદ

પ્રશ્ન-૫ કોઈ પણ (બે) વિશે ટૂંક નોંધ લખો

૧૫

(૧) 'પાથેર પંચાલી' ફિલ્મના પાત્રો

(૨) 'પાથેર પંચાલી' ફિલ્મના દૃશ્યઆયોજન

(૩) 'પાથેર પંચાલી' ફિલ્મમાં સંગીત

(૪) 'પાથેર પંચાલી' ફિલ્મમાં પ્રતીકોનો વિનીયોગ

પ્રશ્ન-1 નીચેના વસ્તુલક્ષી પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો, દરેકનો એક ગુણ છે.

૧૦

01) સંસ્કૃતના તત્સમ શબ્દોની જોડણી રાખવી

અ. વ્યંજનાંત બ. મૂળ પ્રમાણે
ક. દીર્ઘ ડ. વ્યત્પત્તિનુસાર

02) અલ્પપ્રાણ અને મહાપ્રાણ સંયુક્ત હોય એવા શબ્દોમાં મહાપ્રાણનું દ્વિત્વ કરવું.

અ. સંસ્કૃત બ. અરબી ક. તત્સમ ડ. તદભવ

03) નીચેનાં વિધાનો તપાસો

વિધાન-અ અનુસ્વારનાં ભિન્ન-ભિન્ન ઉચ્ચારો દર્શાવવા માટે ચિહ્નો વાપરવા.

વિધાન-બ અનુસ્વારનાં ભિન્ન-ભિન્ન ઉચ્ચારો દર્શાવવા માટે ચિહ્નો વાપરવા નહીં.

અ. બંને વિધાન સાચાં બ. બંને વિધાન ખોટાં
ક. વિધાન અ સાચું, વિધાન બ ખોટું ડ. વિધાન બ સાચું, વિધાન અ ખોટું

04) નીચેનામાંથી સાચી જોડણી જણાવો

અ. વિસ્મરણ બ. વિસ્મર્ણ ક. વિસમરણ ડ. વિસ્મરણ

05) જોડાક્ષરો પૂર્વે ઇ/ઉ અને ઈ/ઊ કેવાં રાખવાં ?

અ. બંને લઘ્વ બ. બંને દીર્ઘ ક. ઇ લઘ્વ, પણ ઊ દીર્ઘ ડ. ઉ લઘ્વ, પણ ઈ દીર્ઘ

06) પૂર્ણ વિરામ મૂકવા માટે કયા ચિહ્નનો ઉપયોગ થાય છે ?

અ. ○ બ. ∧ ક. > ડ. ⊙

07) પ્રૂફ રીડિંગ માટે # આ સંજ્ઞા શાના માટે પ્રયોજાય છે ?

અ. બે શબ્દો વચ્ચે જગ્યા ઓછી કરવા બ. બે શબ્દોને છૂટા પાડવા માટે
ક. પેરેગ્રાફ પાડવા માટે ડ. વધારાનો અક્ષર કાઢવા માટે

08) પ્રૂફ રીડિંગ માટે ^ આ સંજ્ઞા શાના માટે પ્રયોજાય છે ?

અ. કશુંક ઉમેરવા માટે બ. કશુંક કાઢી નાખવા માટે
ક. પેરેગ્રાફ પાડવા માટે ડ. વધારાનો અક્ષર કાઢવા માટે

09) પ્રશ્નાર્થ ચિહ્ન માટે કઈ સંજ્ઞા પ્રયોજાય છે?

અ. ! બ. / ક. ? ડ. %

10) ભાષામાં તતસમ તથા તદભવ બંને રૂપો પ્રચલિત હોય તો શું કરવું?

અ. તતસમ સ્વીકારવા

બ. તદભવ સ્વીકારવા

ક. વ્યાજનાંત તતસમ સ્વીકારવા

ડ. બંને રૂપો સ્વીકારવા

પ્રશ્ન-2 તમને ગમતી ઋતુ પર લલિત નિબંધ લખો.

૧૫

અથવા

પ્રશ્ન-2 તમે જોયેલી ફિલ્મનું વર્ણન કરતો પત્ર તમારા મિત્રને લખો.

પ્રશ્ન-૩ તમે લીધેલ કોઈ રાજકીય નેતાની મુલાકાત અંગે આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં સંવાદ લેખન કરો -

અથવા

પ્રશ્ન-૩ બહાદુરીના કથાઘટક (motif) ઉપર સર્જનાત્મક વાર્તા લખો

પ્રશ્ન-૪ નીચે આપેલાં શુદ્ધ પરિચ્છેદને જોઈને અશુદ્ધ પરિચ્છેદનું ઉત્તરવહીમાં જ પ્રૂફ રીડિંગ કરો.

૧૫

(શુદ્ધ પરિચ્છેદ)

અનુભવે મને એ પણ બતાવ્યું છે કે સત્યના પૂજારીએ મૌનનું સેવન કરવું ઘટે છે. જાણ્યેઅજાણ્યે પણ મનુષ્ય ઘણી વેળા અતિશયોક્તિ કરે છે અથવા જે કહેવા યોગ્ય હોય તે છુપાવે છે કે જુદી રીતે કહે છે. આવાં સંકટોમાંથી બચવાને ખાતર પણ અલ્પભાષી થવું આવશ્યક છે. થોડું બોલનાર વગરવિચારે નહીં બોલે; પોતાના દરેક શબ્દને તોળશે. ઘણી વેળા માણસ બોલવાને અધીરો બને છે. 'મારે પણ બોલવું છે' એવી ચિઠ્ઠી ક્યા પ્રમુખને નહીં મળી હોય? પછી તેને વખત આપવામાં આવ્યો હોય તે તેને સારુ પૂરતો નથી થતો, વધારે બોલવા દેવા માગણી કરે છે, ને છેવટ રજા વિના પણ બોલ્યા કરે છે! આ બધાના બોલવાથી જગતને લાભ થયેલો ભાગ્યે જ જોવામાં આવે છે.

(અશુદ્ધ પરિચ્છેદ)

અનુભવે મને એ પણ બતાવ્યું છે કે અસત્યના પૂજારીરીરીએ મૌનનું સેવન કરવું ઘટે છે. જાણ્યેઅજાણ્યે પણ મનુષ્ય ઘણી વેળા અતિ યોક્તિ કરે છે અથવા જે કહેવા યોગ્ય હોય તે છુપાવે છે કે જુદી રી તે કહે છે. આવાં સંકટોમાંથી બચવાને ખાતર પણ અલ્પભાષી થવું આવશ્યક છે. થોડું બોલનાર વગરવિચારે નહીં બોલે; પોતાના દરેક શબ્દને તોળશે. ઘણી વેળા માણસ??? બોલવાને અધીરો બને છે. 'મારે પણ બોલવું છે' એવી ચિઠ્ઠી ક્યા પ્રમુખને નહીં મળી હોય? પછી તેને વખત આપવામાં આવ્યો હોય તે તેને સારુ પૂરતો નથી થતો, વધારે બોલવા દેવા માગણી કરે છે, ને છેવટ રજા વિના પણ બોલ્યા કરે છે! આ બધાના બોલવાથી જગતને લાભ થયેલો ભાગ્યે જ જોવામાં આવે છે.

ઊંચી મેડી તે મારા સંતની રે, મેં તો મા'લી ન જાણી રામ.. હો રામ..

ઊંચી મેડી તે તારા સંતની રે, મેં તો મા'લી ન જાણી રામ..

અમને તે તેડાં શીદ મોકલ્યાં, કે મા રો પીંડ છે કાચો રામ,

મોંઘા મૂલની મારી ચું દડી, મેં તો મા'લી ન જાણી રામ.. હો રામ..

ઊંચી મેડી તે મારા સંતની રે....

અડધાં પેહર્યા અઅડધાંપાથર્યા, અડધાં ઉપર ઓઢાડ્યાં રામ

ચારે છોડે ચારે જણાં, તોયે ડગડગમગ થાયે રામ.. હો રામ..

ઊંચી મેડી તે મારા સંતની રે....

નથી તરાપો, નથી તુંબરા, નથી ઉતર્યાનો આરો રામ

નરસિંહ મહેતાના સ્વામી શામળા, પ્રભુ પાર ઉતારો રામ.. હો રામ..

ઊંચી મેડી તે મારા સંતની રે....

-નરસિંહ મહેતા

— X —

